

БУЛЛИНГТЕН ӨЗІҢДІ ҚАЛАЙ ҚОРҒАУҒА БОЛАДЫ?

АТА-АНАЛАРҒА АРНАЛҒАН ЖАДНАМА:

1 БАЛАҢЫЗБЕН СЕНИМДІ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС ОРНАТЫҢЫЗ ЖӘНЕ САҚТАҢЫЗ.

НЕ ІСТЕУ КЕРЕК:

- Балаларды тәрбиелеуде мұндай тәсілді қолданбауға кеңес береміз: баланы жақсы жаңалық үшін мадақтаңыз және жамандары үшін сынамаңыз. Әйтпесе, олар сізбен тек оң реакция болатын ақпаратпен бөліседі.
- Егер бала сізге буллинг туралы айтса, буллинг мәселесін құнсыздандырмаңыз, балаға "ол өзі кінәлі/өзі кінәлі" деп айтпаңыз. Түсіністікпен қарап, мұқият тыңдаңыз.
- Баланың артында ешқандай әрекет жасамаңыз, оның келісімінсіз оның ісіне араласпаңыз. Оның ең үлкен қорқынышы - ата-аналардың келуімен бәрі нашарлайды.
- Бұл жағдай туралы сынып жетекшісіне және оқу меңгерушісіне хабарлауды ұмытпаңыз. Мектеп басшылығы заң бойынша мектепте кез-келген физикалық және психологиялық зорлық-зомбылықтан бос қауіпсіз орта құруға міндетті.

2 БАЛАҒА ӨЗІНЕ ДЕГЕН СЕНИМДІЛІКТІ ТӘРБИЕЛЕНІЗ

НЕ ІСТЕУ КЕРЕК:

- Баланы әділ және әділетсіз сынға жауап беруге үйретіңіз. Оған кез — келген сын жеке реніш емес, тек бір жағдай туралы біреудің пікірі екенін жеткізу маңызды.
- Балаға өзін көрсете алатын әрекетті табуға көмектесіңіз. Өзіне сенімді балалар қорлаудың құрбаны болады, ал сүйікті ісіндегі сәттілік, тіпті шамалы болса да, егер ол орын алса, агрессияның салдарын оңай жеңуге көмектеседі.

3 БАЛАМЕН ҒАНА ЕМЕС, ТОППЕН ДЕ ЖҰМЫС ЖАСАҢЫЗ

НЕ ІСТЕУ КЕРЕК:

- «Назар аударма» және «оларды қайтару» кеңестерін ұмытыңыз. Бала теріс пайдаланушымен қарым-қатынас жасай алады, бірақ ол ұжымда қорлау мен қорлау - бұл эмоцияны білдірудің жалпыға бірдей тәсілі болатын жағдайды өзгерте алмайды.
- Педагогикалық құрамға әсер етіңіз және проблеманы шешуге басқа ата-аналарды қатыстырыңыз: ешкім өз баласының қорланғанын қаламайды.

4 БАЛАҢЫЗҒА АГРЕССИЯНЫ ҚАБЫЛДАУҒА ҮЙРЕТУ

НЕ ІСТЕУ КЕРЕК:

- Балаңызды қорлаудың барлық жағдайларын талқылаңыз және арандатуларға қалай дұрыс жауап беруге болатындығын үйретіңіз. Неліктен сабырлылық пен парасаттылық құқық бұзушыларды басты нәрсе - қорлаудың көрінетін нәтижесінен айыратындығын түсіндіріңіз.
- Балаңызға сізге, мұғалімге немесе мектеп кеңесшісіне қорлау туралы хабарлауға қорықпауға үйретіңіз. Бала қорлық туралы хабарлаудан қорықпауы керек.

5 БАЛАҒА АЙНАЛАСЫНДАҒЫЛАРМЕН ОРТАҚ МҮДДЕЛЕРДІ ҚАЛЫПТАСТЫРУҒА КӨМЕКТЕСІҢІЗ

НЕ ІСТЕУ КЕРЕК:

- Баланың сыныптастарын қонаққа жиі шақырыңыз (әсіресе ол жанашыр). Егер баланың ерекше хобби болса, оған құрдастарына ол туралы айтуға көмектесіңіз.
- Басқа балалардың ата-аналарымен қарым-қатынас жасаңыз. Көбінесе бұл ересектер арасындағы достық балалар арасындағы қарым-қатынасқа себебі болады. Мұны істеу үшін мектептен кейін кафеге жиналуды немесе отбасыларымен киноға баруды ұсыну жеткілікті.

БУЛЛИНГТЕН ӨЗІҢДІ ҚАЛАЙ ҚОРҒАУҒА БОЛАДЫ?

МЕКТЕПТЕРГЕ ҰСЫНЫСТАР:

1. Буллинг және кибербуллингтен қорғау туралы балаларға арналған интерактивті сабақтар өткізу.
2. Мектепте антибуллингке арналған әдістерді қабылдау: саясат, кодекс және ата-аналарға арналған жадынама: <https://drive.google.com/open?id=1-zDZLldJmwRneOMhxvgGoRhiPL-c5mHU>
3. Мұғалімдер мен ата-аналарға арналған буллинг және кибербуллинг сабақтарын өткізу.

